

Kiểm tra chuyên ngành:

CẢI THIỆN CHỈ SỐ, ĐẨY MẠNH ỨNG DỤNG CNTT VÀ KẾT NỐI VỚI HẢI QUAN

Nhóm TTHC kiểm tra chuyên ngành mà báo cáo APCI 2020 khảo sát bao gồm hai thủ tục cấp Trung ương (do các Bộ trực tiếp xử lý) là: kiểm tra chất lượng hàng hóa nhập khẩu thuộc trách nhiệm quản lý của Bộ Khoa học và Công nghệ (KNCN), kiểm tra chất lượng hàng hóa nhập khẩu thuộc trách nhiệm quản lý của Bộ Thông tin và Truyền thông (TTTT).

Theo khảo sát, trung bình mỗi doanh nghiệp phải bỏ ra 12,2 giờ và gần 2 triệu đồng chi phí trực tiếp để thực hiện một thủ tục Kiểm tra chuyên ngành.

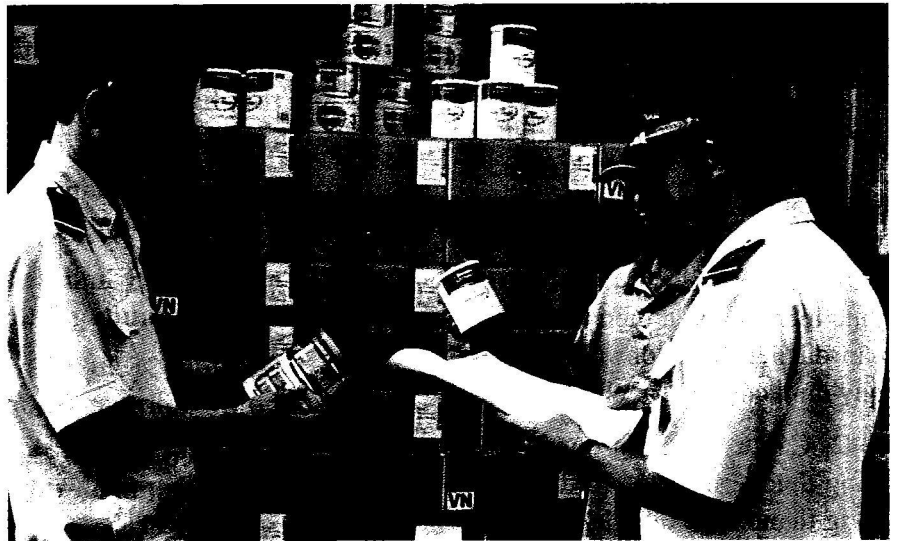
Trong hai nhóm TTHC kiểm tra chuyên ngành được khảo sát thì mới chỉ có nhóm thủ tục của Bộ KHCN có thể thực hiện được trực tuyến trên hệ thống thông tin một cửa quốc gia (VNSW), dẫn đến sự khác biệt lớn trong chi phí tuân thủ của hai nhóm thủ tục này.

Trong 12,2 giờ sử dụng để thực hiện TTHC kiểm tra chuyên ngành, doanh nghiệp dành trung bình 28,1% tổng thời gian (3,4 giờ) để chuẩn bị hồ sơ.

Sau khi nộp hồ sơ, doanh nghiệp vẫn phải mất đến 2,6 giờ để chỉnh sửa, bổ sung hồ sơ, và các công việc sau khi nhận kết quả để có thể lưu thông hàng hóa trên thị trường.

Về chi phí trực tiếp, số tiền bình quân mà một doanh nghiệp phải bỏ ra để thực hiện TTHC kiểm tra chuyên ngành là 1,9 triệu đồng. Các TTHC của Bộ TTTT có chi phí trực tiếp cao gấp gần 1,3 lần so với chi phí TTHC của Bộ KHCN.

Ngoài ra, khảo sát cho biết, cứ

Nhóm thủ tục hành chính (TTHC) kiểm tra chuyên ngành đứng thứ hai về mức độ cải thiện Chỉ số đánh giá chi phí tuân thủ thủ tục hành chính (APCI) ở cả thời gian và chi phí trực tiếp. Nếu đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong xử lý các thủ tục và kết nối với cơ quan Hải quan, nhóm TTHC này có thể còn tiếp tục được duy trì cải thiện.

100 doanh nghiệp thì có khoảng 23 doanh nghiệp thuê dịch vụ trọn gói để thực hiện các TTHC liên quan đến kiểm tra chuyên ngành với chi phí trung bình 5,1 triệu đồng/TTHC.

Chi phí lớn nhất của doanh nghiệp là cho việc giám định, kiểm định hàng hóa. Chi phí không chính thức trong quá trình thực hiện TTHC kiểm tra chuyên ngành được ghi nhận ở 3% tổng số doanh nghiệp, chủ yếu phát sinh ở các doanh nghiệp thực hiện TTHC của Bộ KHCN.

Vì thế, báo cáo cho rằng, các bộ, ngành cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến văn bản pháp luật về TTHC liên quan đến kiểm tra chuyên ngành đặc biệt là các quy định mới cần được cập

nhật kịp thời lên trang thông tin điện tử (website) của đơn vị quản lý kèm theo giải thích, hướng dẫn chi tiết.

Các TTHC đã được điện tử hóa cần tiếp tục cải tiến nhằm cho phép người dùng có thể truy cập và thao tác dễ dàng, kể cả trong giờ cao điểm, nâng cao dung lượng chèn tệp tin (file) của hệ thống bởi dung lượng file sử dụng để kiểm tra chất lượng hàng hoá thường rất lớn...

Bên cạnh đó, hệ thống thông tin giữa cơ quan Hải quan và các đơn vị thực hiện TTHC kiểm tra chuyên ngành cần được kết nối, đồng bộ hoá và có cơ chế dự phòng khi xảy ra lỗi.

Theo đại diện nhóm nghiên cứu APCI, nhóm TTHC kiểm tra chuyên ngành có thể còn tiếp tục

được duy trì cải thiện nếu đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong xử lý các thủ tục và kết nối với cơ quan Hải quan.

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) đánh giá, Đề án Cải cách mô hình kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm đối với hàng hóa nhập khẩu (Quyết định 38/QĐ-TTg) theo hướng cơ quan Hải quan là đầu mối thực hiện kiểm tra chuyên ngành tại cửa khẩu được thực thi, thời gian doanh nghiệp phải đến các cơ quan có chức năng kiểm tra sẽ giảm được tối thiểu 2 ngày cho 1 lô hàng.

Việc thực hiện Đề án này cũng là căn cứ để xây dựng các cơ sở dữ liệu về kết quả kiểm tra chất lượng hàng hóa để cơ quan Hải quan áp dụng quản lý rủi ro và ra các quyết định thông quan cho các lô hàng, từ đó giúp giảm mạnh khối lượng hàng hóa phải kiểm tra chuyên ngành.

Tuy nhiên bài toán rất lớn của Đề án đó là sự phối hợp, phân định phạm vi, nhiệm vụ, quyền hạn giữa các cơ quan Hải quan và các tổ chức chuyên ngành.

Thực hiện Quyết định 38/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, Tổng cục Hải quan đã trình Bộ Tài chính ban hành quyết định về kế hoạch của Bộ Tài chính triển khai Đề án Cải cách mô hình kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm đối với hàng hóa nhập khẩu giai đoạn 2021-2023. Trong đó nêu rõ, Bộ Tài chính giữ vai trò chủ trì, phối hợp với các bộ quản lý ngành, lĩnh vực, đơn vị và tổ chức liên quan quyết liệt triển khai một số nhiệm vụ quan trọng. Trong đó, quan trọng nhất là khẩn trương xây dựng dự thảo nghị định quy định về cơ chế quản lý, phương thức, trình tự, thủ tục kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm đối với hàng hóa nhập khẩu để thực hiện

các nội dung cải cách của đề án.

Bộ Tài chính và các bộ, ngành tập trung hoàn thiện hệ thống công nghệ tin đảm bảo đáp ứng được các yêu cầu triển khai mô hình mới tại đề án; trong đó rà soát các hệ thống công nghệ thông tin hiện có để xây dựng kế hoạch chi tiết về kinh phí và các tính năng cần nâng cấp, tận dụng tối đa các hệ thống hiện có để tránh đầu tư lãng phí.

Để Đề án vận hành hiệu quả, trong quá trình triển khai, Bộ Tài chính theo dõi tình hình và đánh giá kết quả triển khai thực hiện Quyết định số 38/QĐ-TTg; định kỳ báo cáo hàng quý và kiến nghị Ủy ban chỉ đạo quốc gia về Cơ chế một cửa ASEAN (ASW), Cơ chế một cửa quốc gia (NSW) và tạo thuận lợi thương mại chỉ đạo giải quyết ngay các chậm trễ, sai lệch, biến tướng và các vấn đề mới phát sinh.

Ông Âu Anh Tuấn, Cục trưởng Cục Giám sát quản lý hải quan, Tổng cục Hải quan cho hay thực hiện chỉ đạo của lãnh đạo Bộ Tài chính, tạo tiền đề cơ sở triển khai đề án, Tổng cục Hải quan tập trung vào việc xây dựng nghị định quy định về cơ chế quản lý, phương thức, trình tự, thủ tục kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm đối với hàng hóa nhập khẩu lấy ý kiến các bộ, ngành, cộng đồng doanh nghiệp, kịp trình Bộ Tài chính, trình Chính phủ ban hành dự kiến trong nửa đầu năm 2021. Theo đó, Tổng cục Hải quan cũng vừa ban hành quyết định thành lập Tổ soạn thảo nghị định này, do Phó Tổng cục trưởng Tổng cục Hải quan Mai Xuân Thành làm tổ trưởng.

Quyết định cũng nêu rõ, trong năm 2021 - 2022, Tổng cục Hải quan tập trung vào việc phát triển hệ thống công nghệ thông tin đảm bảo triển khai mô hình mới tại đề án; hoàn thiện hệ thống công nghệ

thông tin phục vụ triển khai NSW, ASW đáp ứng yêu cầu triển khai tại đề án.

Đồng thời, từ nay đến 2023, cơ quan hải quan phối hợp với cơ quan liên quan hoàn thiện hệ thống quản lý rủi ro trong kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm đối với hàng hóa nhập khẩu, chia sẻ thông tin giữa các bộ quản lý ngành, lĩnh vực với cơ quan hải quan về các nguy cơ, dấu hiệu sai phạm, kết quả thanh tra, kiểm tra.

Về phía nội ngành, từ nay đến năm 2023, Tổng cục Hải quan cũng chú trọng vào việc nâng cao nguồn lực cho cơ quan hải quan bao gồm cả nhân lực và trang thiết bị, máy móc, quy trình, thủ tục đảm bảo thực hiện nhiệm vụ kiểm tra chất lượng, kiểm tra an toàn thực phẩm hàng hóa nhập khẩu.

Cụ thể trong năm 2021, Tổng cục Hải quan tiến hành việc củng cố, chuẩn hóa nguồn lực của cơ quan hải quan để thực hiện việc phân tích, giám định, chứng nhận, kiểm nghiệm hàng hóa theo chỉ định của các bộ quản lý ngành, lĩnh vực.

Trong đó, cơ quan hải quan tập trung vào việc rà soát, sắp xếp lại tổ chức bộ máy, củng cố trang thiết bị của Cục Kiểm định hải quan để thực hiện việc phân tích, giám định, chứng nhận, kiểm nghiệm hàng hóa. Cụ thể, sửa đổi chức năng nhiệm vụ, cơ cấu tổ chức của Cục Kiểm định và Trung tâm Phân tích; đào tạo nâng cao năng lực thực hiện việc phân tích, giám định, chứng nhận, kiểm nghiệm hàng hóa đáp ứng yêu cầu phát triển theo Quyết định số 38/QĐ-TTg.